

Teories i models en terminologia

Panorama teòric de la terminologia actual

MERCÈ LORENTE CASAFONT

Institut d'Estudis Catalans; Universitat Pompeu Fabra
ORCID: 0000-0001-9972-345X
merce.lorente@upf.edu

TERESA CABRÉ CASTELLVÍ

Institut d'Estudis Catalans; Universitat Pompeu Fabra
ORCID: 0000-0001-8078-6485
teresa.cabre@upf.edu

Professora titular de la Universitat

Pompeu Fabra i membre de l'Institut d'Estudis Catalans. Deixeble de Teresa Cabré, s'interessa sobretot pels aspectes gramaticals de la terminologia i el lèxic especialitzat. Conjuntament amb Teresa Cabré, és autora de «Panorama de los paradigmas en lingüística» per a l'Enciclopèdia Iberoamericana de Filosofía (Estany, 2005).

Presidenta de l'Institut d'Estudis

Catalans i catedràtica emèrita de la Universitat Pompeu Fabra, és autora de la *Teoría Comunicativa de la Terminología*, recollida en el volum *La terminología: representación y comunicación* (1999). Ha estat també impulsora de trobades científiques per a la renovació teòrica i metodològica de la terminologia, com la recollida en el número 5:1 de la revista *Terminology* (1998) sota el títol "Towards a theory of terminology" o les difoses en llibres com *Terminología y modelos culturales* (1999) o *Terminología y cognición* (2001), entre d'altres.

Resum

En aquest article es distingeix la noció de teoria integral o de paradigma en terminologia de la noció de model teòric de la lingüística adoptat per la terminologia. Dins de l'aproximació lingüística de la terminologia s'apliquen diversos models vinculats a la lingüística generativa, la lingüística funcional o la lingüística cognitiva, per a descriure i explicar fenòmens concrets de la terminologia. Algunes d'aquestes adopcions de models han estat anomenades inadequadament "teories", cosa que distorsiona el panorama epistemològic de la terminologia.

PARAULES CLAU: terminologia; epistemologia; teoria; model lingüístic

Abstract

Theoretical overview of current terminology

This paper distinguishes the notion of integral theory or paradigm in terminology from the notion of theoretical model of linguistics adopted by terminology. Within the linguistic approach to terminology, various models linked to generative linguistics, functional linguistics or cognitive linguistics are applied to describe and explain specific phenomena in terminology. Some of these model adoptions have been inappropriately called "theories," which distorts the epistemological landscape of terminology.

KEYWORDS: terminology; epistemology; theory; linguistic model

1 Introducció

El panorama actual de la terminologia ofereix iniciatives diverses denominades uniformement *teories*. Cal dir, però, que darrere d'aquesta noció, com succeeix en múltiples àrees de coneixement, s'hi amaguen tres nivells epistemològics diferents. En aquest text, tot i les limitacions, ens proposem aclarir mínimament aquest panorama complex i distingir sobretot les teories integrals de la terminologia dels models lingüístics adoptats en aquest àmbit.

2 Teories i models teòrics

En l'àmbit científic es distingeixen tres nivells epistemològics diferents: a) el de les *teories integrals*, que postulen principis generals sobre la naturalesa i el funcionament d'objectes científics ben delimitats; b) el dels *models teòrics*, que parteixen de les hipòtesis postulades en una teoria integral, per oferir un simulacre sobre la composició, l'estructura i el funcionament dels objectes científics, i c) el dels *mecanismes teòrics*, que ens permeten formalitzar dades particulars i establir-ne generalitzacions.

Si ho exemplifiquem amb el panorama de la lingüística, diferenciem les teories generals sobre el llenguatge, els models lingüístics que representen el coneixement dels parlants o que simulen el processament del llenguatge, i els mecanismes lingüístics, que inclouen sistemes de representació o de generalització de les dades (Cabré i Lorente, 2005, p. 434). En la lingüística actual coexisteixen tres grans teories o orientacions: la *lingüística generativa* o *formal*, la *lingüística funcional* i la *lingüística cognitiva*. Dins de cada orientació teòrica, es desenvolupen models diferents: uns poden substituir-ne d'altres, com el *minimalisme* que es presenta com el darrer model chomskià dins del generativisme ortodox; i d'altres poden coexistir, com alguns *models computacionals* variats vinculats al generativisme. Els mecanismes lingüístics poden relacionar-se exclusivament amb cada un dels models (com les *regles de reescriptura* del primer model de la gramàtica generativa) o ser compartits per alguns dels models (com les *funcions atribut-valor* o el *mecanisme d'unificació* emprats en diversos models computacionals).

3 Els canvis de paradigma

El que hem anomenat aquí *teories integrals* s'identifica amb la noció de *paradigma científic* proporcionada per Khun (1962), en el sentit que una nova teoria o un canvi de paradigma innova, redefineix o revoluciona l'objecte científic i la metodologia, aconseguix rebre el reconeixement i el consens d'una comunitat científica i obre

tota una línia de recerca i desenvolupament. Els models i els mecanismes acompanyen el desenvolupament d'un determinat paradigma científic, però no suposen mai un trencament dels postulats teòrics de base.

Els paradigmes poden conviure temporalment durant períodes de canvi o permanentment, quan un dels paradigmes no assoleix la preeminència absoluta a tota la comunitat. Així podem entendre que la lingüística estructuralista, que tenia per objecte les llengües particulars, fos superada pel generativisme, que proposà un nou objecte per a la lingüística: la capacitat del llenguatge expressada mitjançant les llengües particulars. En canvi, les teories de la lingüística actual suposen un canvi de paradigma menor, perquè es diferencien per certs postulats o per focalitzar la seva atenció en funcions diverses del llenguatge, però comparteixen el mateix objecte científic, la capacitat del llenguatge.

4 Les teories de la terminologia

Com passa amb la majoria de disciplines aplicades, l'activitat terminològica és més antiga que el desenvolupament d'un cos teòric propi. En el moment en què una llengua és utilitzada per a la representació i la comunicació en sectors científics, tècnics i professionals es posa en marxa l'activitat terminològica (textos, glossaris, traduccions, nomenclatures, etc.). Tanmateix, no reconeixem que la terminologia s'inscrigui dins de les disciplines científiques fins que no desenvolupa un cos teòric, que identifiqui i defineixi el seu objecte, els termes, i que reflexioni sobre l'activitat aplicada pròpia.

La primera teorització de la terminologia es produeix amb la proposta de la teoria general de la terminologia (a partir d'ara, TGT) per part d'Eugen Wüster, d'ençà de la publicació de la seva tesi l'any 1931. Es tracta d'una teoria d'aproximació semiòtica, centrada en el concepte, que identifica com a objecte, i que defineix el terme com una etiqueta consensuada vinculada a un concepte estable i precís, amb el qual manté una relació de biunivocitat. La TGT s'ocupa bàsicament de la funció representacional de la terminologia i restringeix la seva aplicabilitat a àrees de coneixement de la ciència i de la tècnica. El vessant aplicat de la TGT es concentra en l'estandardització industrial.

Todo trabajo terminológico utiliza como punto de partida los conceptos con el objetivo de establecer delimitaciones claras entre ellos. La terminología considera que el ámbito de los conceptos y el de las denominaciones (= los términos) son independientes. (Wüster, 1998, p. 21)

El paradigma de la TGT es continua desenvolupant després de la mort de Wüster amb l'anomenada Esco-

la de Viena, amb lideratges com els de Herbert Picht i Gerhard Budin, i domina de manera exclusiva l'activitat terminològica fins que, a la dècada dels anys noranta, apareixen diverses veus crítiques, tan reconegudes com Alain Rey, Juan Carlos Sager, Yves Gambier, François Gaudin, Monique Slodzian, Anne Condamines o Teresa Cabré. Les crítiques principals que rep la TGT són el reduccionisme, perquè només té en compte la funció de representació de la terminologia, i en menysté el vessant comunicatiu; i l'idealisme, en presuposar que el coneixement especialitzat preexisteix a qualsevol expressió i que és independent de les llengües i les cultures (Cabré, 1999, p. 114-117).

Les innovacions que configuren la teoria comunicativa de la terminologia (a partir d'ara, TCT) de Teresa Cabré es presenten en congressos i publicacions des de 1992 fins a 1999, quan es publica el llibre *La terminología: representación y comunicación*. A partir d'aquell moment, la TCT es va desenvolupant en diverses publicacions, projectes i tesis doctorals de l'anomenada Escola de Barcelona i es va consolidant com a paradigma predominant. La TCT és una teoria integral, que preveu tres aproximacions de la terminologia: la lingüística, la sociocomunicativa i la cognitiva. No exclou la funció representativa de la terminologia preconitzada pel paradigma anterior, però en reivindica fonamentalment la funció comunicativa, tot situant-se dins l'aproximació lingüística. La TCT innova absolutament la identificació i la delimitació de l'objecte científic, el terme, que defineix com una unitat lèxica, composta per significat i significat, que actua en certs contextos comunicatius el valor terminològic. Els nous postulats de la TCT tenen conseqüències directes en la metodologia de treball, en l'abast temàtic de l'estudi de la terminologia (tots els àmbits de coneixement) i en la diversitat d'aplicacions (lexicografia, documentació, traducció, normalització lingüística, etc.).

En líneas generales, la teoría que proponemos pretende dar cuenta de los términos como entidades singulares y a la vez similares a otras unidades de comunicación, dentro de un esquema global de representación de la realidad, admitiendo la variación conceptual y denominativa, y teniendo en cuenta la dimensión textual y discursiva de los términos. (Cabré, 1999, p. 120)

5 Models teòrics de la terminologia

Els models s'inscriuen dins d'un paradigma teòric i assumeixen els seus postulats (principis i fonaments). La TGT de Wüster va evolucionar sempre a partir d'un model bàsic, adequat per a la funció de l'estandardització industrial. Cal tenir en compte que, a inicis dels anys noranta, ja hi va haver reflexions crítiques, com

la socioterminologia francesa, entre d'altres, o fins i tot, una mica abans, en els vuitanta, algunes manifestacions de transgressions del model aplicat, com els treballs terminològics que incloïen variació denominativa (per exemple, els vocabularis de l'època de l'Office Québécois de la Langue Française o els del TERMCAT).

En canvi, les veus crítiques per les limitacions del paradigma de la TGT, a què hem fet referència més amunt, fructifiquen en una aproximació lingüística comuna. Cal reconèixer, però, que la majoria de propostes autoanomenades *teories* són sengles adopcions i adaptacions de models de la lingüística, vinculats als tres paradigmes teòrics coexistents diferents; i que només la TCT es proposa explícitament de construir una teoria integral de la terminologia, de primer ordre epistemològic, que identifica i defineix l'objecte científic de manera innovadora i estableix principis i condicions bàsiques, que orienten els desenvolupaments descriptius o aplicats posteriors.

En general, un model és la representació ideal d'un objecte. En aquest sentit, un model lingüístic complet equival a la representació ideal de la gramàtica del parlant i un model lingüístic parcial dona compte de l'estructura i el funcionament d'un determinat component del llenguatge (per exemple, el lèxic) o d'un fenomen lingüístic concret (per exemple, la polisèmia o la metàfora).

L'adopció de models lingüístics per a la descripció de la terminologia en general, o d'un àmbit en particular, pot reproduir l'aplicació del model a un conjunt delimitat de dades terminològiques seleccionades (siguin textos especialitzats o unitats terminològiques); o bé pot significar l'adaptació del model en qüestió a les condicions singulars de les dades terminològiques. En qualsevol cas, l'adopció d'un model lingüístic per a la terminologia cal que sigui coherent amb el paradigma teòric triat de la terminologia i alhora arrossega els postulats propis del paradigma de la lingüística en què s'inscriu. La TCT, com a paradigma propi de l'aproximació lingüística, no limita els models lingüístics que poden ser adoptats per a la descripció ni per a l'explicació dels fenòmens singulars de les unitats terminològiques i dels discursos d'especialitat.

5.1 Models de la lingüística generativa adoptats per la terminologia

Els models de la lingüística generativa que han estat adoptats preferentment pels estudis terminològics són el lexicó generatiu de Pustejovsky (1995) i diverses propostes teòriques sobre l'estructura argumental i l'estructura de papers semàntics d'unitats lèxiques predicatives, amb autors de referència com Grimshaw (1990), Levin i Rappaport (2005) o Dowty (1991).

El lexicó generatiu de Pustejovsky (1995) és un model formal de representació del lèxic, que vol donar

compte de la creativitat del llenguatge, que s'organitza en quatre nivells (estructura argumental, estructura eventiva, estructura de qualia i estructura d'herència) i que té aplicació computacional. Entre les seves premisses, destaquen les següents:

- Els significats nous apareixen en contextos nous.
- Els sentits no són definicions atòmiques sinó que se superposen.
- El sentit d'un mot pot tenir diverses realitzacions sintàctiques.

En aquest sentit, la selecció d'aquest model en terminologia es justifica per l'interès en la descomposició del significat, la construcció contextualitzada dels significats i l'estudi de la polisèmia dels termes, per part d'autors com Kuguel, Adesltein, León Arauz, Lázaro o Zabala.

Per altra banda, els models d'orientació lexicalista, com la teoria de l'estructura argumental de Grimshaw (1990) o la teoria dels papers temàtics de Dowty (1991), aporten categories d'anàlisi (arguments, papers temàtics) i mecanismes de representació específics per contrastar i posar en relació projeccions sintàctiques diverses. Autors com Lorente, Casademont, Salazar o L'Homme apliquen aquests models en terminologia per caracteritzar les unitats predicatives del discurs especialitzat, tant si són termes prototípics (substantius) com si són verbs o adjectius que es combinen amb els termes.

5.2 Models de la lingüística funcionalista adoptats per la terminologia

Hi ha dues grans línies de recerca dins de la terminologia que han adoptat models del paradigma funcionalista. D'una banda, hi ha hagut interès pel model de la gramàtica textual (*systemic grammar*) de Halliday (1961) i pel model oracional de la gramàtica funcional de Dik (1978). Els elements fonamentals d'aquests models que expliquen l'interès des de la terminologia, en autors com Café, Paiva, Pecman, Duarte o Antia, són la integració dels eixos sintagmàtic i paradigmàtic, la consideració de les funcions del llenguatge dins de la gramàtica o la introducció de marcadors pragmàtics en la representació del lèxic, entre d'altres.

La segona línia de recerca terminològica s'ha centrat en l'estudi del discurs especialitzat, amb l'adopció de models d'anàlisi diversos que van des de la teoria dels actes de parla (Austin, 1978), la lingüística del text d'origen alemany (Beaugrande i Dressler, 1981; Hoffmann, 1987; Schröder, 1991), la semiòtica narrativa francesa (Greimas, 1970) o l'anàlisi crítica del discurs (Dijk, 1997), entre d'altres que podem considerar dins de l'òrbita funcionalista.

O enfoque lingüístico, aliado à la consideração pela dimensão textual das comunicações especializadas, cons-

titui o fundamento maior para dar conta dos fenômenos terminológicos em sua natureza e constituição. (Krieger i Becker, 2001, p. 17).

Els focus principals de la recerca sobre els textos i el discurs d'especialitat els trobem sobretot en grups estables d'Amèrica Llatina, com el liderat per Guio-mar Ciapuscio a l'Argentina; Termisul, fundat per Graça da Krieger al Brasil, o el grup Alade, de Xile, dirigit per Giovanni Parodi. Els treballs de Ciapuscio i el seu equip destaquen per la consideració de diversos nivells d'anàlisi textual (funcional, situacional, temàtic, d'estructuració lingüística i de formulació), i per observar el text com a procés i com a resultat (Ciapuscio, 1998, p. 44). Les aportacions de Krieger i del seu grup defensen que l'anàlisi textual en tota la seva multidimensionalitat amplia les possibilitats de detectar el valor terminològic de les unitats terminològiques, postulat per la TCT (Krieger, 2001, p. 76). Els treballs de Parodi (2005) i els seus col·laboradors incideixen especialment en la configuració de les comunitats de parlants que emeten i reben textos d'especialitat, amb una orientació centrada en l'ensenyament del discurs d'especialitat.

5.3 Models de la lingüística cognitiva adoptats per la terminologia

En el cas del paradigma cognitivista, cal tenir en compte que s'identifica molt més amb la idea de compilació d'aportacions teòriques que comparteixen postulats de les ciències cognitives i que s'aparten ostensiblement del paradigma formal, més que no pas amb la idea de cos teòric homogeni proposat d'antuvi per un autor. Podem resumir els postulats teòrics compartits per les diverses contribucions teòriques vinculades a la lingüística cognitiva en el següents punts:

- El llenguatge, com la resta de capacitats cognitives, està basat en l'experiència del món.
- El llenguatge no és autònom de la resta de capacitats cognitives, amb les quals comparteix estructures i habilitats.
- L'estudi del llenguatge no pot separar-se de la doble funció, cognitiva i comunicativa.
- No es pot fer una anàlisi aïllada del llenguatge, sinó que s'imposa un enfocament interdisciplinari.
- La forma lingüística no és arbitrària, sinó que està motivada.

Els models cognitivistes més seguits per la terminologia són lògicament els orientats a la semàntica del lèxic i de les seves expansions: la teoria de la metàfora de Lakoff i Johnson (1980), la teoria del prototip de Rosch (1973), la teoria dels marcs semàntics de Fillmore (1976) o la semàntica cognitiva de Kleiber (1990). La semàntica cognitiva és de caràcter enciclopèdic; no hi ha frontera entre informació lingüística i extralingüística.

Segurament l'obra de referència pel que fa a l'adopció dels postulats de la lingüística cognitiva, fonamentalment el prototip i la semàntica del prototip, per descriure i explicar la terminologia és la tesi doctoral de Temmerman (2000), però hi ha altres autors que se situen en aquest marc teòric, com M. José Bocorny, Kyo Kageura, Sabela Fernández o Maribel Tercedor. Malgrat que l'obra primigènia de Temmerman és citada en publicacions posteriors com a «teoria sociocognitiva de la terminologia», el seu objectiu no és desenvolupar una nova teoria de la terminologia sinó adoptar els principis de la lingüística cognitiva per mostrar l'adequació de l'aproximació lingüística i per posar de manifest les limitacions del paradigma clàssic de la TGT.

Diversos autors s'han interessat per la teoria de la metàfora de Lakoff i Johnson com a model de referència per a l'estudi d'una de les característiques semàntiques de la creació de termes i de la divulgació del coneixement especialitzat, compartida amb el llenguatge comú. Podem citar en aquesta línia els treballs d'Alexiev, Suárez, Vargas, Ureña o Dubois i Temmerman.

El grup Lexicon de la Universidad de Granada, liderat per Pamela Faber, és conegut per l'adopció, des de 2006, del model de Fillmore de marcs semàntics per a la descripció i la representació de la terminologia, amb obres de compilació com Faber (2012) o amb tesis doc-

torals com la de Miriam Buendía. En realitat, però, la proposta de Faber és el resultat de la combinació del model cognitivista de Fillmore amb el model lexemàtic funcional de Martín Mingorance (1998), en què havia treballat el grup de Faber anteriorment. Fora d'aquest grup, hi ha altres autors en terminologia que han adoptat el model de Fillmore, com Pimentel, L'Homme o Duran.

5.4 Altres models singulars adoptats per la terminologia

La teoria sentit-text d'Igor Mel'Čuk (1995), un model formal de descripció lexicològica no generativista, basat en la combinatòria lèxica, i usat originalment en lexicografia experimental, ha estat aplicat també en terminologia en treballs d'autors de la Université de Montréal, com L'Homme, Bouveret, Robichaud o Drouin.

La teoria de normes i explotacions de Patrick Hanks (2013) és un model lexicocèntric del llenguatge que ens ajuda a entendre com es combinen les paraules per construir significats, centrat en la identificació de patrons en corpus textuals. En aquesta línia, s'ha desenvolupat el sistema Corpus Pattern Analysis (Hanks, Williams, Kilgarriff), utilitzat en recerques terminològiques com les d'Araceli Alonso, Alonso i Renau o Cabezas-García i León-Araúz. ✿

Bibliografia

- AUSTIN, John L. (1978). *How to do things with words*. Cambridge: Harvard University Press.
- BEAUGRANDE, Robert de; DRESSLER, Wolfgang (1981). *Einführung in die Textlinguistik*. Tübingen: Niemeyer.
- CABRÉ, Teresa (1999). *La terminología: representación y comunicación*. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra. Institut Universitari de Lingüística Aplicada.
- CABRÉ, Teresa; LORENTE, Mercè (2005). «Panorama de los paradigmas en lingüística». A: ESTANY, Anna (ed.). *Filosofía de las ciencias naturales, sociales y matemáticas*. Madrid: Trotta; Consejo Superior de Investigaciones Científicas. (Enciclopedia Iberoamericana de Filosofía; 28), p. 433-467.
- CIAPUSCIO, Guiomar (1998). «La Terminología desde el punto de vista textual: selección, tratamiento y variación». *Organon*, 26, p. 43-66.
- DIK, Simon (1978). *Functional Grammar*. Amsterdam: North-Holland.
- DIJK, Teun van (1997). *Texto y contexto. Semántica y pragmática del discurso*. Madrid: Cátedra.
- DOWTY, David (1991). «Thematic Proto-Roles and Argument Selection». *Language*, 67, p. 547-619.
- FABER, Pamela (ed.) (2012). *A cognitive linguistics view of terminology and specialized Language*. Berlín: De Gruyter GmbH.
- FILLMORE, Charles J. (1976). «Frame semantics and the nature of Language». *Annals of the New York Academy of Sciences: Conference on the Origin and Development of Language and Speech*, vol. 280, p. 20-32.
- GREIMAS, Algirgas J. (1970). *Du sens I*. París: Seuil.
- GRIMSHAW, Jane (1990). *Argument Structure*. Cambridge: The MIT Press.

- HALLIDAY, Michael A. K. (1961). «Categories of the Theory of Grammar». *Word*, 17, p. 241-292.
- HANKS, Patrick (2013). *Lexical analysis: Norms and explotations*. Cambridge: The MIT Press.
- HOFFMANN, Lothar (1987). *Fachsprachen. Instrument und Objekt*. Leipzig: Enzyklopädie.
- KHUN, Thomas S. (1962). *La estructura de las revoluciones científicas*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 1975.
- KLEIBER, Georges (1990). *La sémantique du prototype: categories et sens lexical*. París: PUF.
- KRIEGER, M. da Graça (2001). «O termo: questionamentos e configurações». A: KRIEGER, M. da Graça; BECKER, Anna M. p. 62-81.
- KRIEGER, M. da Graça; BECKER, Anna M. (org.) (2001). *Temas de Terminologia*. Portoalegre: Editora da UFRGS.
- LAKOFF, Georges; JOHNSON, Mark (1980). *Metaphors we live by*. Chicago: University Chicago Press.
- LEVIN, Beth; RAPPAPORT, Malka (2005). *Argument realization*. Cambridge: Cambridge University Press.
- MARTÍN MINGORANCE, Leocadio (1998). *El modelo lexemático funcional*. Granada: Universidad de Granada.
- MEL'CUK, Igor; CLAS, André; POLGUÈRE, Alain (1995). *Introduction à la lexicologie explicative et combinatoire*. Brusel·les: Duculot.
- PARODI, Giovanni (ed.) (2005). *Discurso especializado e instituciones formadoras*. Valparaíso: Ediciones Universitarias.
- PUSTEJOVSKY, James (1995). *The generative lexicon*. Cambridge: The MIT Press.
- ROSCH, Eleanor (1973). «Natural categories». *Cognitive Psychology*, vol. 4, núm. 3, p. 328-350.
- TEMMERMAN, Rita (2000). *Towards new ways of terminology description: The sociocognitive approach*. Amsterdam; Filadèlfia: John Benjamins.
- SCHRÖDER, Hartmut (1991). *Subject-oriented texts: Languages for special purposes & text theory*. Berlín: Walter de Gruyter.
- WÜSTER, Eugen (1998). *Introducción a la teoría general de la terminología y a la lexicografía terminológica*. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra. Institut Universitari de Lingüística Aplicada.

Principis de la TCT (Cabré, 1999, p. 120-122)

1. La terminologia no és una matèria autònoma, sinó de naturalesa intrínsecament interdisciplinària. La TCT intenta explicar-la dins d'una teoria del llenguatge que, alhora, s'insereix en una teoria de la comunicació i del coneixement.
2. El coneixement especialitzat, encara que presenta trets diferencials respecte del coneixement general, no està interioritzat de forma independent en la ment del parlant.
3. Les unitats terminològiques són unitats complexes i multidimensionals. La TCT les defineix com a polièdriques, de manera que poden ser definides a partir de tres orientacions (cognitiva, social i lingüística) i des de perspectives i funcions diferents.
4. Els termes no pertanyen de manera natural a cap àmbit, sinó que són usats en un àmbit, bo i admetent l'existència de la circulació conceptual entre àmbits diferents o la transferència bidireccional entre el registre general i els àmbits especialitzats.
5. Les unitats terminològiques poden ser polisèmiques, com ho són les unitats lèxiques en general (variació conceptual).
6. La sinonímia és un fet real en la comunicació especialitzada, vinculat quantitativament al nivell d'especialització del discurs.
7. La descripció dels termes no pot limitar-se a la categoria gramatical, l'àmbit temàtic, la definició, les variants en la mateixa llengua, els equivalents en d'altres llengües, sinó que ha d'incloure necessàriament informació sobre la combinatòria lèxica o sobre el comportament sintàctic, atenent la seva projecció en el context textual.
8. El discurs especialitzat és divers en funció de la temàtica, la perspectiva de l'emissor, el tipus d'emissor, els destinataris, el nivell d'especialització, el grau de formalitat, la situació comunicativa, el propòsit discursiu, el tipus de text, el gènere, el canal, etc.

Fonaments de la TCT (Cabré, 1999, p. 122-124)

1. La terminologia és un camp interdisciplinari, construït a partir de tres teories, incloses una dins l'altra: teoria del llenguatge, teoria de la comunicació i teoria del coneixement.
2. L'objecte de la terminologia són les unitats terminològiques, que formen part del llenguatge natural i alhora de la gramàtica de cada llengua, que activen el valor terminològic en un context i situació adequats.
3. Els termes són unitats lèxiques que es componen de denominació i significat.
4. Denominació i significat són cares indissociables del terme. El principi de variació postula que els termes estan afectats, de manera natural, per la variació denominativa i la variació conceptual, tant en l'eix horitzontal com en el vertical.
5. El conjunt de relacions semàntiques que mantenen entre si els termes d'un àmbit d'especialitat en configura l'estructura conceptual.
6. El valor d'un terme s'estableix per la posició que ocupa aquest terme en una determinada estructuració conceptual, que pot ser diversa segons la perspectiva i la concepció amb què s'aborda. Els termes no pertanyen a un àmbit temàtic, sinó que s'usen en un àmbit amb un valor específic.
7. L'objectiu teòric de la terminologia és descriure les unitats terminològiques, donar compte de com activen el valor terminològic i explicar les relacions que mantenen amb altres signes lingüístics i no lingüístics.
8. L'objectiu aplicat de la terminologia és la recopilació i l'anàlisi de les unitats terminològiques usades en un àmbit, tenint en compte la seva doble funció, la representació del coneixement especialitzat i la comunicació especialitzada, en tota la seva complexitat. D'acord amb el principi d'adequació, els recursos terminològics resultants són diversos i es dissenyen a partir de les necessitats dels seus usuaris i de la seva funció primordial.